

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки України

24 квітня 2024 року № 578

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач (ка) ступеня доктора філософії Жданов Максим Миколайович,
(власне ім'я, прізвище здобувача (ки))

1987 року народження, громадянин (ка) України,
(назва держави, громадянином якої є здобувач (ка))

освіта вища: закінчив (ла) у 2015 році Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

(найменування закладу вищої освіти)

за спеціальністю (спеціальностями) Музичне мистецтво
(за дипломом)

працює викладачем у Харківській державній академії культури,
(посада) (місце основної роботи, підпорядкування, місто)

виконав (ла) акредитовану освітньо-наукову програму Музичне мистецтво.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Харківської державної академії
(повне найменування закладу вищої освіти)

культури від «02» серпня 2024 року № 178
(наукової установи), підпорядкування (у родовому відмінку), місто)

зі змінами (за наявності), внесеними наказом від « » 20 року № ,
у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради - Польська Ірина Іллівна, доктор мистецтвознавства, професор,
професор кафедри теорії та історії музики Харківської державної академії культури

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Рецензентів - Лошков Юрій Іванович, доктор мистецтвознавства, професор,
професор кафедри народних інструментів Харківської державної академії культури

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Осадча Віра Миколаївна, кандидат мистецтвознавства, професор,
професор кафедри теорії та історії музики Харківської державної академії культури

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Офіційних опонентів - Батовська Олена Миколаївна, доктор мистецтвознавства, професор,
професор кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування Харківського
національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Заверуха Олена Леонідівна, кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри академічного та естрадного вокалу Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

на засіданні «14» вересня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора
філософії з галузі знань Культура і мистецтво

(галузь знань)

Жданову Максиму Миколайовичу
(власне ім'я, прізвище здобувача (ки) у давальному відмінку)

на підставі публічного захисту дисертації «Інтерпретація жанру кантати в українській
хоровій музиці останньої третини ХХ – ХХІ століть»

(назва дисертації)

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано у (в) Харківській державній академії культури

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник (керівники) Коновалова Ірина Юріївна, доктор мистецтвознавства, доцент, зав. кафедри теорії та історії музики Харківської державної академії культури

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Вона є завершеною і самостійною науковою працею, що присвячена актуальній темі дослідження, висвітлює значущі для сучасної науки питання, має наукову новизну та практичну цінність, містить низку нових, актуальних та достовірних результатів, що засвідчують важливість проведеного дослідження для сучасної музикології та мистецької практики.

Здобувач (ка) має 12 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 відповідають вимогам пунктів 8,9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії) (зазначити наукові публікації):

1. Жданов М. Принципи циклоутворення хорової кантати А. П. Гайденка «Чотири дійства» як предмет герменевтичного дослідження // Культура України. Серія : Мистецтвознавство : зб. наук. пр. Вип. 61. Харків : ХДАК, 2018. С. 86-93.

2. Жданов М. Інтонаційна символіка хорової кантати О. Польового «Веснянки» (на вірші І. Франка) // Традиції та новації у вищій архітектурнохудожній освіті : зб. наук. пр. № 3 / Харків. держ. акад. дизайну та мистецтв. Харків : ХДАДМ, 2019. С. 87–91.

3. Жданов М. Еволюція кантатно-ораторіального жанру у творчості українських композиторів // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка. Вип. 37. Т. 2. Дрогобич : Видав. дім «Гельветика», 2021. С. 11–15.

4. Жданов М. Специфіка виконавської інтерпретації поеми-кантати «Гамалія» М. Скорика // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка. Вип. 61. Т. 2. Дрогобич : Видав. дім «Гельветика», 2022. С. 52–57.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Батовська Олена Миколаївна, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, із зауваженнями:

1. Перше зауваження стосується тлумачення ключової дефініції дослідження – «кантата». На сторінках тексту дисертації співіснують і фігурують як синоніми до дефініції «кантата» наступні визначення: «цикл», «хоровий цикл», «кантатний цикл», «кантатно-хоровий цикл». Автор у тексті дисертації неодноразово називає кантати А.Гайденка, О.Польового «циклом», «хоровим циклом», «кантатним циклом», «кантатно-хоровим циклом» (Див.: с. 30; 181 дисертант називає «циклом» кантату «Чотири дійства» А.Гайденка. Кантата О. Польового «Різдва» за визначенням дисертанта є «циклом» (с. 123; 133; 136; 140; 149; 153; 182), «хоровим циклом» (с. 148; 182), «кантатним циклом» (с. 151). «Веснянка» О.Польового – «кантатно-хоровим циклом» (с.157), «кантатним циклом» (с.158), хоровим циклом (с. 159; 174; 175), «циклом» (с. 174)). Стає незрозумілим аргументованість використання вищенаведених визначень. Більш доцільним убачається послугування єдиною дефініцією «кантата», що спрацювало б на ще більшу ясність і виразність тексту дисертації. Однак, можливо, вибір ряду вказаних понять є не випадковим і свідомо обраний здобувачем. У такому разі, прокоментуйте таке залучення і можливу диференціацію тлумачень.

2. Друге зауваження щодо вірного написання та використання слова «змішаний». У тексті дисертації зустрічаються такі дефініції як «змішаний тип викладу» (с. 90), «змішаний стиль» (с. 35), «змішаний жанр» (с. 35), «змішаний розмір» (с. 162), які невірно відтворюють їх семантичний зміст. За лексико-графічними джерелами української мови змішаний - відносний прикметник, що називає тимчасову ознаку (напр.: «В серці нишком закипала злість, змішана з образою» (Леся Українка). У вищенаведених дефініціях йдеться мова про постійну ознаку, якість, що в українській мові відтворюється словом мішаний – такий, що складається з різних принципів, порід. Напр.: «Ми знов пішли лісом, але він уже був не такий густий і не чисто ялиновий, а мішаний» (І. Муратов). Тож правильно казати й писати «мішаний тип викладу», «мішаний стиль», «мішаний жанр», «мішаний розмір».

3. Третє зауваження. Потребує уточнення, - за яким алгоритмом здійснено виконавський аналіз творів, обраних за матеріал дослідження дисертації.

З метою уточнення окремих положень дисертації при знайомстві з текстом дослідження постали наступні запитання:

1. На сьогодні мовно-фонетичні засоби та вербально-текстова поліфонічна техніка набуває все більшого поширення в музичних композиціях, і, зокрема кантатах, сучасних українських авторів. У зв'язку з цим питання: «Чи задіяні названі засоби і техніка у проаналізованих Вами кантатах? Назвіть засоби, які використовують хорові диригенти при роботі з хором над вербально-текстовою поліфонічною технікою у сучасній українській хоровій музиці?»

2. Якими можуть бути виконавські стратегії проаналізованих творів А. Гайденка та О. Польового?

Заверуха Олена Леонідівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри академічного та естрадного вокалу Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, із зауваженнями:

1. У пропонованому Вами дисертаційному дослідженні цілком правомірно відзначається суттєвий вплив на формування і розвиток жанру кантати в українському мистецтві інших різновидів хорової творчості, насамперед, хорового концерту. Які прояви концертності, зокрема хорової, отримали, на Вашу думку, віддзеркалення у жанрі кантати та позначилися на кантатній жанровій стилістиці розглянутого у дисертації періоду?

2. У тексті роботи, її висновках підкреслюється репрезентація в кантатах українських авторів останньої третини ХХ - ХХІ ст. різноманітної образності і тематики, звернення до епіки, лірики тощо. Чи можете Ви уточнити, конкретизувати, які саме кантати є унаочненням утілення ліричної сфери?

3. Які твори українських композиторів 2000-х років, позиціоновані, як взірці духовного різновиду жанру кантати, найбільш відповідають, на Ваш погляд, культурним реаліям постмодерного буття, демонструють вільне трактування зазначеної жанрової моделі та самобутність авторської інтерпретації образно-духовного змісту?

Лошков Юрій Іванович, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри народних інструментів Харківської державної академії культури, із зауваженням:

Некоректне визначення в назві дисертаційної праці хронологічних меж дослідження: остання третина ХХ – ХХІ століття. Вважаємо, що більш доречним було б визначення «перші десятиліття ХХІ ст.», оскільки дисертація написана лише наприкінці першої чверті ХХІ століття і її результати не можуть продукуватися на майбутнє.

Осадча Віра Миколаївна, кандидат мистецтвознавства, професор, професор кафедри теорії та історії музики Харківської державної академії культури, із зауваженням:

В тексті дисертації переконливо концептовані поняття і обґрунтовані термінологічні сполучення «кантатність», жанрова парадигма кантати, кантатна традиція в українській вокально-хоровій музиці. Але, на нашу думку, тенденція до міксту жанрових ознак, а саме новизна в нівеляції домінуючих жанрових ознак твору помітно затінює його соціокультурну

функцію. У зв'язку із цим питання: на Вашу думку, чи зберігає кантата іманентні жанрові риси в сучасній українській хоровій музиці, незважаючи на численні жанрові модифікації та гібридні форми?

Польська Ірина Іллівна, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри теорії та історії музики Харківської державної академії культури, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» - членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує
Жданову Максиму Миколайовичу

(власне ім'я, прізвище, здобувача (ки) у давальному відмінку)

ступінь/ступеня доктора філософії з галузі знань Культура і мистецтво

(галузь знань)

за спеціальністю (спеціальностями) 025 Музичне мистецтво

(код і найменування спеціальності (спеціальностей) відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Окрема думка члена разової ради додається (за наявності).

Голова разової спеціалізованої вченої ради

(підпис)

Ірина ПОЛЬСЬКА

(власне ім'я та прізвище)

